

Prof. dr. Josef Opatrný
Středisko ibero-amerických studií
FF UK

Oponentský posudek bakalářské práce
Martina Vopálková, *Mudéjarská architektura v Granadě*, str. 88 rkp.

Autorka bakalářské práce patří k těm studentkám FF UK, které měly příležitost studovat v rámci programu ERASMUS v Granadě a přímá zkušenost s mudéjarským uměním ji podnítila k „myšlence a touze přiblížit tento jedinečný projev španělské středověkého umění i českému publiku.“ (str. 6). Druhým důvodem volby tématu je pak Martině Vopálkové „uvědomění si důležitosti španělské historie a významu španělského umění v evropském kontextu.“ (tamt.). „Chtěla bych“, pokračuje autorka, „poukázat na obrovský význam arabského umění, kultury a náboženství pro Španělsko a zdůraznit přínos arabské vzdělanosti pro evropský humanismus a vznik renesance v Evropě.“ (tamt). Martina Vopálková si tedy dala nemalý úkol, daleko přesahující rámec bakalářské práce a obávám se, že při naplňování takového úkolu musela na oněch téměř sto stranách zůstat většinou u popisu, třeba říci, že popisu kultivovaným jazykem, kde se však neubránila generalizacím, které neodpovídají zcela realitě.

Hned první věta první kapitoly je v tomto směru příznačná. Autorka v ní tvrdí: „Od chvíle, kdy roku 711 Arabové poprvé vstoupili na Pyrenejský poloostrov a začali od jihu zabírat španělské území, až do zpětného dobytí Granady Katolickými králi roku 1492, bylo Španělsko pod nadvládou Arabů.“ (str. 8) Pomineme-li sám fakt, že Španělsko v době, o níž Vopálková mluví, neexistovalo, nekontrolovali Arabové ani v době největšího rozmachu své moci celý Pyrenejský poloostrov, nemluvě vůbec o tom, že se po rozpadu umajovského kalifátu v roce 1031 ocitl islám na poloostrově pod trvalým tlakem křesťanů a ani příchod posil ze severní Afriky po pádu Toleda na tomto faktu mnoho nezměnil. V bitvě u Zalaky v roce 1086 sice byli křesťané poraženi, ale ani toto vítězství místních nositelů islámu posílených severoafrickými Almorávidy neznamenal opětovné opanování Toleda. Naopak, netrvalo pak ani čtyři desetiletí a do rukou křesťanů padlo další strategické město Zaragoza. Všechna tato fakta uvádí autorka bakalářské práce ve stručném nástinu dějin reconquisty na str. 19nn. I tady ovšem vede snaha po maximální stručnosti k formulacím, které vyvolávají pochybnosti. Opakovaně zmiňuje jako objekt zájmu inkvizice (skutečně vznikla jako nástroj koruny pro omezení vlivu šlechty a sněmů, jako to Vopálková tvrdí na str. 22?) židy a muslimy, kteří konvertovali ke křesťanství (proč ovšem užívá pro tento jev klasického výrazu konverze, zatímco na str. 12 hovoří o konvergenci?), což je jistě v pořádku a odpovídá to historické skutečnosti, méně už odpovídá realitě konce patnáctého a začátku šestnáctého století použití moderního výrazu menšiny (str. 23) či dokonce národnostní menšiny (str. 25). Omylem je pak přisouzení extradikce Morisků ze Španělska v roce 1609 Filipovi II, který zemřel v roce 1598. Poněkud ahistoricky pak zní tvrzení o Toledu jako průmyslovém středisku Cordóbského emirátu (str. 25), v tomto kontextu mi uniká smysl zařazení krátké kapitoly Témata z dějin středověkého Španělska a světová literatura (str. 24-25), kde Vopálková zmiňuje Feuchtwangerovu Židovku z Toleda, proč ovšem neuvádí rok jejího první vydání v němčině, ale jen jejího posledního českého překladu není jasné. Posledním českým překladatelem Cida pak není Miloslav Úličný, ale Uličný (str. 25).

Druhá polovina práce, věnovaná mudéjarskému umění je potom podstatně zdařilejší. Autorka popisuje jednak charakteristické rysy mudéjarské architektury nejen v její formě, ale i co do užití stavebních materiálů, aby se pak zabývala centry tohoto umění a jeho hlavními projevy v Granadě v podobě sakrálních i civilních staveb. V krátkém závěru zdůrazňuje význam

arabského umění a vědy pro Evropu a vyslovuje obdiv životnosti mudéjarské architektury. Práci samozřejmě doporučuji k obhajobě, vzhledem k řadě nepřesností v její první části navrhuji hodnotit jako velmi dobrou.

V Praze, 13. června 2011.

Prof. Dr. Josef Opatrný